

семантичні описи та характеристики відповідних термінів та словосполучень .

Таксономія забезпечує системологічне виділення класифікаційних одиниць текстового масиву, які характеризують його семантику та призначення, а також відображає упорядкованість взаємодії між термінологічними конструкціями. Таксономічне представлення певної сукупності документів, які характеризують різноманітні процеси створює технологічні умови щодо формування їх цифрової колекції у форматі нарративного дискурсу [1, 3]. Суттєвою ознакою таких таксономій є той факт, що вони є індуктивні, утворюють непусту множину нерухомих точок [1], та такі, що до їх елементів може бути застосована аксіома вибору. На їх основі реалізуються інтелектуальні засоби оброблення інформаційних ресурсів, до яких в першу чергу треба віднести: контент-аналіз, структурування мережевих інформаційних масивів, агрегування їх контекстів до контуру обробки інформації та багатокритеріальне оцінювання.

Література

1. Dovgyi S., Stryzhak O. (2021) Transdisciplinary Fundamentals of Information-Analytical Activity. In: Pchenko M., Uryvsky L., Globa L. (eds) Advances in Information and Communication Technology and Systems. MCT 2019. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 152. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-58359-0_7
2. Mayer-Schönberger V, Cukier K. Big Data: A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think. Boston, MA:Houghton Mifflin Harcourt; 2013. 252 p.
3. David K. Elson. (2012). Modeling Narrative Discourse. // Ph.D. thesis, Columbia University, New York City. – 383 p.

УДК 336.711

Любіч О. О., д.е.н., професор,
заслужений економіст України,
ДННУ «Академія фінансового управління»
Огородник В.В. д. е. н., доцент
ДННУ «Академія фінансового управління»

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВ З ДЕРЖАВНОЮ УЧАСТЮ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Питання соціальної відповідальності банківських установ загалом та банків з державною участю в Україні стає все більш значимим та актуальним, зважаючи на специфіку вітчизняних реалій ведення банківського бізнесу та враховуючи наслідки кризи, обумовленої світовою пандемією COVID-19.

В останні десятиліття соціальна відповідальність стала об'єктом дослідження вчених в Україні та світі. Однак, незважаючи на численні теоретичні напрацювання, впровадження соціальної відповідальності у практику вітчизняного бізнесу загалом та банків зокрема дещо гальмується. На нашу думку, дану тенденцію можна пов'язати з необхідністю змінити сприйняття оточуючими (як працівниками, акціонерами, керівниками, так і клієнтами) сутності соціальної відповідальності. Адже, це не лише суто вимушена діяльність, що обумовлена економічними інтересами, а свідомий та цілеспрямований вибір кожного господарюючого суб'єкта і в контексті реалізації в Україні глобальних цілей сталого розвитку дуже важливо, щоб цей вибір був зроблений на користь реалізації принципів соціальної відповідальності.

Тож, за сучасних економічних умов, важливе значення має підвищення довіри суспільства до банків шляхом активного запровадження концепції соціальної відповідальності у банківському секторі. Серед причин, що зумовлюють посилення уваги банків загалом та банків з державною участю зокрема до впровадження концепції соціальної відповідальності виокремимо: усвідомлення економічної доцільності та прагнення забезпечити довгострокові перспективи розвитку, «проактивну» реакцію на зміни у зовнішньому середовищі, моральний тиск зацікавлених сторін. Загалом, банки намагаються копіювати загальносвітові тенденції впровадження концепції соціальної відповідальності. Водночас, необхідним є більш детальний аналіз позиції зацікавлених сторін стосовно соціальної відповідальності вітчизняних банківських установ.

Доцільність запровадження концепції соціальної відповідальності обумовлена також перевагами, які отримує банк, а саме: покращення іміджу та інвестиційної привабливості; залучення та утримання висококваліфікованих, мотивованих фахівців; підвищення в довгостроковій перспективі ефективності діяльності; перспективне збільшення частки на ринку банківських послуг тощо.

Зауважимо, що напрями реалізації соціальної відповідальності у банках України та світу дещо відрізняються, що, здебільшого обумовлено саме вітчизняною специфікою (табл. 1).

З табл. 1 видно більшу розгалуженість напрямків соціальних ініціатив іноземних банків, що свідчить про усталені традиції соціально відповідальної діяльності та орієнтацію не лише на максимізацію прибутку, але й на турботу про соціальну сферу тощо.

Порівняння напрямів соціальної відповідальності вітчизняних та іноземних банків

№	Напрями соціальної відповідальності іноземних банків	Напрями соціальної відповідальності вітчизняних банків
1.	Розв'язання суспільно значимих проблем, які прямо не пов'язані з банківською діяльністю	Участь у реалізації освітніх проектів та програм спільно з загальноосвітніми школами, закладами вищої освіти тощо
2.	Програми розвитку персонал банку та покращення їхніх умов праці	Допомога на лікування важкохворим
3.	Соціальні питання (гендерна рівність, безробіття тощо)	Захист навколишнього середовища та підтримка енергозберігаючих технологій
4.	Екологічні питання (наслідки зміни клімату, забруднення навколишнього середовища та інші)	Підтримка реалізації різних культурно-мистецьких проектів та заходів
5.	Доступ до фінансових послуг та боротьба з корупцією, відмиванням коштів	Волонтерські ініціативи

Джерело: складено автором на основі матеріалів [1], [2], [3], [4].

Обрані ж вітчизняними банками пріоритети соціально відповідальної діяльності (волонтерство, навколишнє середовище, освіта, культура та медицина) свідчать про впровадження, у переважній більшості, саме американської моделі (для якої характерною є філантропія, незначний вплив держави). Стає зрозумілим, що банки з державною участю в Україні намагаються копіювати загальносвітові тенденції, водночас, їм не завжди вдається досягти бажаного ефекту.

З метою більш детального дослідження та визначення специфіки реалізації концепції соціальної відповідальності кожним банком з державною участю окремо, проаналізуємо вектори реалізації даної концепції (табл. 2).

На основі проведеного аналізу, виокремимо такі спільні характеристики проявів соціальної відповідальності вітчизняних банків з державною участю:

– дещо спрощене та обмежене розуміння змісту соціальної відповідальності, а саме, її ототожнення з благодійною діяльністю. Такий підхід знижує потенційні переваги банків від впровадження соціальної відповідальності;

– задекларований статус банків з державною участю як соціально відповідальних установ, здебільшого, не повністю відповідає дійсності. Адже, соціальна відповідальність не завжди відображається в основній діяльності банків (включає якість надання банківських послуг, підвищення доступності банківських послуг для осіб із інвалідністю, впровадження пільгових програм обслуговування);

**Вектори реалізації концепції соціальної відповідальності у
банках з державною участю в Україні**

Показник \ Банк	Ощадбанк	Укресім-банк	Приват-банк	Укргаз-банк
Місія та стратегія банку розроблені з урахуванням концепції соціальної відповідальності	+	+	+	+
Інформація про соціальну відповідальність відображена у звітності банку	-	+	-	-
Підготовка нефінансової звітності	-	-	-	-
Інформація про реалізацію концепції соціальної відповідальності широко висвітлюється на сайті	+	+	+	+
Програми з розвитку персоналу	+	+	+	+
Заходи з покращення умов праці та організація додаткового соціального захисту працівників	+	+	+	+
Впровадження принципів «зеленого офісу»	+	+	+	+
Відображення інформації про вплив профінансованих банком проектів на довкілля та місцеву громаду	-	-	-	+
Реалізація державних соціальних програм	+	+	-	-
Фінансування програм з енергозбереження	+	+	-	+
Реалізація проектів з підвищення фінансової грамотності різних верств населення	+	+	+	+
Підвищення доступності банківських послуг для осіб із спеціальними потребами	+	-	-	-
Впровадження кредитних програм з пільговими умовами	+	-	+	+
Програми з благоустрою територій	+	+	+	+
Благодійництво та спонсорство	+	+	+	+

Джерело: складено автором на основі матеріалів [1], [2], [3], [4].

– переміщення акцентів на реалізацію внутрішньої соціальної відповідальності, а також спонсорство, підвищення фінансової грамотності, проекти у галузі навколишнього середовища та культурних цінностей тощо;

– фрагментарність даних стосовно результатів профінансованих банком соціальних ініціатив та їхнього впливу на місцеву громаду, довкілля тощо;

– більшість заходів здійснюються без участі власних працівників, які розглядають соціально відповідальну діяльність банку лише як рекламну кампанію.

Таким чином, подальше впровадження концепції соціальної відповідальності та розширення переліку соціальних ініціатив банків з державною участю може значно вплинути на покращення показників соціально-економічного розвитку країни та сприяти досягненню Україною глобальних цілей сталого розвитку.

Література

1. Офіційний сайт АБ «Укргазбанк» / АБ «Укргазбанк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrgasbank.com/about/>.
 2. Офіційний сайт АТ «Ощадбанк» / АТ «Ощадбанк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ru/>.
 3. Офіційний сайт АТ «Укрексімбанк» / АТ «Укрексімбанк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eximb.com/ukr/about/>.
- Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк» / ПАТ КБ «Приватбанк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/about>